

ANDRAGOGIKA, IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

1. Kaj je andragogika - AG?

Je veda in znanstvena disciplina, ki preučuje IO in kako omogočiti oz. daljšati odraslim učenje. Daje odgovore na vprašanja kot so definicija odraslih v procesu učenja in njihove značilnosti, razlogi in načini za učenje, kakšen je in kako poteka proces izobraževanja odraslih.

2. Ali obstaja več pomenov termina? Kdo prvi uporabi oznako AG?

Da. Za ene je to izobraževanje odraslih, za druge je to socialno delo (kot so sprva definirali na Nizozemskem, za tretje je nadgradnja pedagogike...AG in izobraževanje odraslih se pogosto uporabljata kot sinonima. M.Knowles jo je opredelil kot znanost in umetnost, ki odgovarja, kako pomagati odraslim. V bivših socialističnih državah se spremeni iz vede o procesu izobraževanja v vedo za izobraževanje odraslih. Besedo andragogika prvi uporabi nemški srednješolski učitelj Kapp l.1833.

3. Kaj je predmet raziskovanja AG?

Odrasel človek, ki se vključuje v IO, in tudi tisti, ki se ne vključujejo v izobraževanje. Išče in ugotavlja vzroke in dejavnike, ki vplivajo na IO oz. zavirajo IO.

4. Kako se je AG razvijala?

AG se je razvijala že v stari Kitajski in antični Grčiji. Že Platon je uporabljal besedo andro v smislu izobraževanja. Začetki so bili religiozni – Judje in Kitajci so že poznali didaktične metode; V obdobju buržuazne revolucije je francoska buržuazija organizirala veliko tečajev za nepismene. Pravi razvoj pa je doživela z nastankom danskih visokih šol (Gruntvig) za kmete na podeželju. Pravi razvoj AG doživi z razvojem tovarn in tehnologije, pojavi se potreba po kvalificiranih delavcih. Začne se razvijati znanost, ljudje začno spoznavati pomembnost samo-učenja in samo-izobraževanja. V Nemčiji nastane po danskem vzoru veliko število visokih ljudskih šol za ind. delavce. V ZDA ustanovijo pod Franklinom 1727 diskusijske krožke in univerzitetne ekstenze. V Sloveniji nastanejo čitalnice in tabori in po vzoru visokih ljudskih šol ljudske univerze.

5. Kako opisuje Draper spreminjanje (metamorfoze) AG?

Draper v svojem članku poda pregled izvora in prve uporabe termina; kako se je ta razvijal v Evropi in S Ameriki. Meni, da se je začela uporaba termina in mednarodno širjenje IO zaradi delavcev (da bi se naučili brati in pisati). Pravi da je andragogika sinonim za odrasle in da je potrebno raziskovanje preobrazbe besede zaradi same identitete. IO je širši pojem kot andragogika, ker se odrasli učijo druge stvari, sprašuje se ali je izobraževanje otrok tudi andragogika in da je andragogika tudi neformalno učenje. Poudari razvoj AG v 20. st.-množično izobraževanje; pomen Gruntviga; pojmovanje AG M. Knowlesa. Govori o razlikah, meni da ne bo končne faze, vedno se bo razvijala.

6. Kdo je prvi uporabil izraz andragogika?

Thomas POLE 1840, osnovo za njegove teorije pa predstavljajo dobrodelne šole. Loči IO od I otrok.

7. Ali je AG prispevala k boljšemu razumevanju izobraževanja odraslih?

Da, saj odrasli potrebujejo za I druge načine in tehnike dela oz. poučevanja. Odrasli imajo drugačne motive za izobraževanje (svet odraslih je svet akcije, svet otrok pa svet informacije)

8. Kako je proučevanje IO povezano s psihologijo, filozofijo, sociologijo, ekonomijo, medicino, antropologijo...?

Te vede se medsebojno dopolnjujejo; psihologija je recimo znanost, ki raziskuje posameznikovo duševnost, osebnost in obnašanje in nam pripomore v tej meri, da lahko posamezne programe I prilagajamo določenemu tipu osebnosti, sociologija nam razlaga, kako delujejo ljudje v množici kot individumi drug na drugega, znanje, ki se povezuje z ekonomijo in trgom omogoča gospodarski razvoj etc.

9. Katere kriterije uporabijo različni avtorji za razlikovanje izobraževanja otrok in odraslih?

Različni avtorji imajo različne kriterije: M. KNOWLES poda natančne razloge zakaj je pomembno ločevanje in natančna definicija IO – Meni, da ima odrasel človek drugačno samopodobo, več izkušenj, pripravljenost za učenje različno od otroka. Medti, da je pedagogika obvezna, namenjena otrokom in razdeljena po predmetih, medtem ko je AG namenjena IO, ker so njena načela grajena svobodno in učitelj je le v pomoč in ne vodi procesa.

10. Kako se je razvijalo izobraževanje odraslih? Glej 4.

11. Ali je izobraževanje odraslih nov pojav?

Ne, saj se je začelo razvijati že v 16. st. Med leti 1700 in 1800 je prišlo do razvoja tovarn in tehnologije, kar je prisililo odrasle v izobraževanje.

12. Kako se je razvijalo v Evropi? Glej 8.

13. Klasifikacija izobraževanja odraslih upošteva različna izhodišča. Navedite nekaj kriterijev.

14. Kakšne so razlike med formalnim, neformalnim in priložnostnim izobraževanjem odraslih?

Formalno IO je potreba družbe in je ciljno zastavljeno, strukturirano, na koncu dobimo certifikat, privede do formalnih, potrjenih rezultatov in stopnje izobrazbe. Neformalno je

lahko strukturirano ali nestrukturirano, to so razni krožki, tečaji, je ciljno zastavljeno, ne gre za pridobitev javne veljavne stopnje izobrazbe. Priložnostno IO je tisto, kjer ni glavni namen da se nekaj naučimo ampak znanje pridobivamo na reflektivni način, as we go along, ciljni jasno opredeljen.

14. Pasi Sahlberg (Faculty of Education, Univerza Helsinki) ugotavlja, da je skupno vsem evropskim državam to, da imajo relativno kratko zgodovino kombiniranja formalnega in neformalnega izobraževanja v celovito izobraževalno okolje za svoje državljane. Kaj opazate v Sloveniji? Katere kombinacije vi poznate? Zakaj so razne kombinacije potrebne? Zakaj in kdaj so učinkovite? Kdaj so nesmiselne?

16. Umestite izobraževanje odraslih v širši izobraževalni sistem. Kakšno mesto ima izobraževanje odraslih ob izobraževanju otrok in mladine?

IO se je v zadnjih desetletjih zelo razvilo in ima vedno večji pomen na vse ravni našega življenja, vendar ima v primerjavi z I otrok še vedno manjši pomen; to je utemeljeno večinoma s stereotipi, da se odrasli ne morejo učiti tako kot mladi ali ne v takšnem obsegu. Kar pa ni res saj se učijo ravnatoko dobro kot otroci imajo pa tudi prednost da lahko znanje aplicirajo na konkretno zadevo ali v določen kontekst, torej gre za nadgradnjo osnovnega znanja, tega otroci nimajo. Odrasli so o možnosti IO tudi premalo informirani in premalo vzpodbujani. IO NI NUJNO.

17. Vedno bolj se širi izobraževanje starejših. Bi ga umestili v okvir izobraževanja odraslih ali je po vaši presoji to novo področje?

Izobraževanje starostnikov je doživelo razmah šele v zadnjem desetletju, ko so začeli ustanavljati Univerze za tretje življenjsko obdobje; je precej novo področje vendar kljub temu spada v IO, je pa res da je treba pri poučevanju starostnikov uporabiti drugačne metode in načine dela. Starostniki imajo tudi drugačne motive kot odrasli in drugačne cilje, zaradi katerih so se odločili za izobraževanje

18. Kaj bi izpostavili kot bistvo sodobnega izobraževanja odraslih?

Bistvo sodobnega IO je da se vedno bolj razvija in da se čim večji spekter ljudi vključi vanj. Dovolj je tudi različnih programov, ki to omogočajo.

19. Katere www strani s področja IO ste obiskali?

Andragoški center Slovenije, UPI Ljudska univerza Žalec, Ljudska univerza Celje, CIPS, Zavod za zaposlovanje RS...

20. Kaj se vam je zdela najbolj zanimivo?

21. Kateri so cilji izobraževanja odraslih?

Daljša in kakovostnejša življenja, napredovanje na delovnem mestu, zaradi interesa. Cilji izobraževanja se razlikujejo po starosti, narodnosti, spolu itd. Večina odraslih ima motive, ki jih spodbujajo k izobraževanju.

Model razvoja kot cilj izobraževanja odraslih (po Jarvisu): od učenja otrok in odraslih do vseživljenjskega učenja, od učitelja naravnano k učencu naravna edukacija, od klasičnega kurikulumu k programom (izbirni predmeti), spremenjen status znanja (znanje je relativno, vedno ga nadgradi drugo,) iz reproduciranja znanja k eksperimentiranju in refleksiji (omejiti avoritaarnost, spodbujati kritiko), od face to face učenja učenje na daljavo (internet), od maloštevilnih k množičnim (ukinitev elitizma, šolske reforme, vključitev marginalnih območij), prehod iz splošnih na poklicno višje izobraževanje (open university), od teoretičnega k praktičnemu, iz ene discipline v multi disciplinskost in integriranost znanja na več področjih, iz socialnih potreb v tržne zahteve (izobraževanje je tržna niša), iz izobraževanja in treninga v učenje (vseživljenjsko).

Osebnostni razvoj in življenje v skupnosti kot cilj izobraževanja odraslih

Vrednote v dobi "postmodernizma" in izobraževanje odraslih

DRUŽBA ZNANJA IN IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

22. Opredelite izobraževanje odraslih kot družbeni pojav. Katere so osnovne determinante?

Pojavi se zaradi potrebe družbe po usposobljenih delavcih (razvoj tehnologije). Osnovne determinante so : informacijska tehnologija, vpliv kapitala, vpliv globalizacije, demografske spremembe, tranzicija, mediji...

23. Kako so se spreminjale paradigme izobraževanja odraslih v prehodu med ruralno in industrijsko dobo in v prehodu med industrijsko in postindustrijsko dobo?

Za ruralno družbo je značilno prehajanje znanja ustno in iz roda v rod, počasne spremembe, za industrijsko dobo je značilno prilagajanje stroju,. Na prehodu med ruralnim in industrijskim obdobjem se je začel človek izobraževati, pojavile so se potrebe po OI, ker se je razvijala tehnologija, tovarne in znanost, rabili usposobljene delavce. Za ind.dobo je značilno : specializacija, koncentracija, maksimalizacija, centralizacija, sinhronizacija, hipernacionalizacija, hitrost izobraževanja, standardizacija, Za prehod med ind. informacijsko je značilno da se ljudje ne izobražujejo le iz oči v oči ampak tudi na daljavo-internet. V inf. Dobi želimo dosežti enakost in informiranost med ljudmi, usmerjeni k končnemu rezultatu-proizvodu, pojavi se tekmovalnost in požrtvovalnost. Ne nagradujemo ustvarjalnost ampak produktivnost.

24. Komentirajte naslednjo misel: Po industrijski revoluciji se je začela tudi doba učenja in tudi doba, ki ji stoji na čelu napis UČINKOVITOST. Logika uporabnosti in učinkovitosti skrbi za človekov razvoj le tedaj, ko je njegova dejavnost skladna s principom učinkovitosti, in le tako, da je posledično človekova dejavnost hitro in neposredno uporabna.

Človek je bolj kreativen s tem se poveča učinkovitost.

25. 2./2 20. stol. imenujejo doba postmoderne (Lyotard), fluidna moderna (Baumann), družba tveganja (Beck) – Naštejte glavne značilnosti in opredelite njihove vplive na IO.

Glavne značilnosti postmod. družbe:svoboda vsega, človek se zanese samo nase, posamezniki nimajo več skupnih moralnih vrednost, izbirajo si jih sami, posameznik deluje na kratkotrajnih koristih. Beck govori o reflektivni integraciji, meni da so se odnosi zelo spremenili, uresničevanje samega sebe se uresniči na podlagi različnih socialnih agensov, opozarja na drugačno vedenje med spoloma, meni da ima spolnost globoke kulturne korenine. Človek se želi individualizirati. Rešeni smo neke predpisane norme, vendar smo na podlagi preteklosti umeščeni v te vloge. Ženske se obračajo navznoter, moški pa navzven. Vloge so zakoreninjene, daleč od enakopravnosti. Meni da za skupno življenje v intimni skupnosti ni dovolj le profesionalno ampak se moramo izoblikovati tudi kot telesno bitje. Sodoben pogled na telo je vezan na industrijo in je del kulture. Sodoben človek je človek videza, postmoderni družba pa družba glamurja. Imeti moramo tudi pravičen odnos do zdravja in izobraževati se moramo za aktivno državljanstvo. Postmod. družba zahteva da se nenehno uveljavljaš, izpolnjuješ, vzdržuješ svoje telo izobražuješ in napreduješ.

26. Opišite vlogo IO v zamislih reflektivne družbe in potrošniške družbe.

27. Kako vi ocenjujete vpliv procesa globalizacije na potrebe po IO?

Zaradi globalizacije so se spremenile potrebe po izobraževanju in tudi sistemi izobraževanja, spremenil se je položaj držav v svetu, medsebojni odnosi. Zaradi globalizacije vedno večja potreba po IO, Globalizacija vpliva na I, inf. Tehnologija postaja pomembnejša, , pojavi se problem države in vpliv kapitala, demografske spremembe (staranje prebivalstva), spreminja se življenjski koncept in potrebe družbe. Prišlo je do velikih tehnoloških sprememb zato se morajo ljudje prilagajati novim potrebam in učiti zahtevnejše stvari, spremenil se je trg dela, učijo se študentje z del. Izkušnjami, delavci in upokojeanci. Spreminjajo se kvalitete, ki jih ljudje potrebujejo za svoj razvoj skozi učenje. IO je postalo globalno in kritično.

28. Opišite koncept vseživljenjskega izobraževanja.

VŽU pomeni da se človek izobražuje tudi po formalno kočani šoli na katerikoli stopnji, se sam izobražuje. Danes je VŽU pogoj za posameznikov razvoj, z njim obvladuje zahteve in izzive, ki mu jih ponuja tehnološki in kulturni razvoj. Miselnost, da spada učenje v obdobje otroka in mladostnika je zastarela, izobraževanje je dejavnost, ki poteka od rojstva do smrti skozi vsa človekova življ. Obdobja. Če se ne bi izobraževali in sledili razvoju ne bi preživel.

29. Katero delo štejemo za temelno delo koncepta vseživljenjskega učenja? Kdo je avtor? Kdaj je nastalo in kdaj so ga ponovno odkrili?

Jan Amos Komensky – Pampaedia, 17.stoletje

30. Dejavniki, ki vplivajo na razvoj vseživljenjskega izobraževanja, so različni. Katere bi vi izpostavili?

Ti dejavniki so globalizacija, znanost, tehnologija, politika, množični mediji, hitra rast prebivalstva.

31. Primerjajte dejavnike, izzive, ki jih omenja Titmus s tistimi, ki jih izpostavi Lengrand v 60-ih letih. Kakšno razliko opazite in kako si jo razlagate? Kako se s problemom demografske ekspanzije spopadajo izobraževalci odraslih?

Lengrand izpostavi: hitro rast prebivalstva (demografske spremembe), znanost in tehnologija se razvijata vedno hitreje, politično življenje (kako zagotoviti stabilnost), množični mediji, prosti čas (kakovostno preživljanje), telo in gibanje (fenomen), ideologija (včasih je veljala le ena resnica, danes jih je ve), posameznik si stvari razlaga na svoj način); Titmus izpostavi : nadaljevanje začetnega izobraževanja, kompenzacijsko izobraževanje, dopolnilno izobraževanje, vnovično izobraževanje in preusposabljanje, zastarelost znanja, izoraževanje za družbene spremembe, I za uresničevanje samega sebe, za reševanje družbenih problemov, učenje družbenih in osebnih spretnosti, izobraževanje za socialne vloge, pritiski družbe na posameznika, I za premagovanje duž. Težav in socialne patologije, religiozni element, (območni nadzor uporabnika, demokratično org., neformalnost, učenje osredotočeno na učence, poudarek na procesih učenja-aktivnih.)

Problem demografske ekspanzije –zaradi rasti prebivalstva se večja potreba po izobraževanju. Izvaja se izobraževanje na daljavo, vendar bo minilo še nekaj časa preden bo IO dosegel zadovoljivo raven in zadosten obseg zanja in načinov I ki jih zahteva sodoben svet.

32. Učiti se v vseh življenjskih obdobjih: navedite nekaj primerov

Učiti se v VŽO pomeni da se izobražujemo vse življenje. Primer-otrok vstopi v formalno I, to je šolo, to traja do srednje šole ali fakultete oz do pridobitve določene stopnje izobrazbe. Po pridobitvi formalne I se ljudje vključujejo tudi v neformalno ali priložnostno obliko izobrazbe, nekateri pa celo nazaj v formalno I. Učimo se tudi takrat, ko samo beremo časopis ali gledamo TV.

33. Govorjenje in pisanje o vseživljenjskem učenju ni novost. Kako se kaže implementacija VŽU v praksi? Ali lahko opazimo sistemsko vgrajevanje VŽU v nacionalne izobraževalne politike v Evropi? Ali je VŽU le retorika? Kaj bi vi dejali tistim, ki menijo, da je VŽU le »črnilo na bleščečem UNESCO-vem papirju«?

34. Od permanentnega izobraževanja k vseživljenjskemu izobraževanju ali k vseživljenjskemu učenju? Kakšno je vaše stališče? V čem je razlika?

36. Vseživljenjsko izobraževanje je osrednji topos v strokovni literaturi in političnih programih Katere naslove poznate?

Intenational Encylopaedia of adult education, An introduction to lifelong learning, The changing aducational scene, Memorandum o VŽU, Lifelong education, Pampaedia (komensky) VŽU (lindeman)

37. Zakaj nekateri avtorji očitajo zamisli "učee se družbe" utopičnost, drugi pa jo uvrščajo v neoliberalno modernizacijo? S čim utemeljujejo eno in drugo? Kakšno je vaše mnenje?

Ker si ustvarjajo svoja pravila, skupnost naj bo odprta s pretokom, skupna vizija naj sloni na vrednotah;

40. Ali »network society« omogoča vsakomur, da se pridruži? Informacijsko dobo so napovedovali kot dobo enakih možnosti in »cyberspace as a great social equalizer«. Ali se to uresničuje ali pa postajajo le davkoplačevalci virtualni? 41. Kakšno znanje potrebujejo odrasli, da se v taki družbi znajdejo? Profesor Michael Welton z Univerze Halifax v Kanadi razmišlja o »cyber-apartheidu«, ki se povezuje s socialnim kapitalom, ustvarja elitne mreže in je nedostopen ali pa težko dostopen za revne. Kaj vi menite?

EU teži temu, da bi imeli vsi enake možnosti za I. Ustvarjati bi morali programe enako dostopne vsem slojem prebivalstva;

43. Med dejavniki, ki botrujejo razmahu IO, najpogosteje zasledimo: globalizacija ekonomije, razvoj informacijsko komunikacijske tehnologije, spreminjanje dela. 44. Utemeljite svoje strinjanje ali pa nestinjanje z navedenim.

Na IO seveda vplivajo vsi ti dejavniki vendar različno. Zaradi globalizacije se je spremenila svetovna ekonomija, položaj držav v svetu, narava medsebojnih odnosov in sodelovanja in strukture to pa je posledično spremenilo način I in IP. Informacijska komunikacijska tehnologija je vplivala na razvoj izobraževanja na daljavo (internet, sami izbiramo snov, ni učenja iz oči v oči), spreminja se način dela, kar zahteva nenehno učenje, učenje je postalo trg, z znanjem trgujemo; slediti moramo spremembam če hočemo preživeti.

45. Družba znanja kot organizacija, ki se uči: opredelite koncept učeče se organizacije.

Organizacija ki se zaveda pomena učenja in znanja, vspodbuja in daljša IO vseh svojih članov in se prilagaja, spreminja, je skupnost s funkcijo. Pomembno je zavedanje samega sebe, obvladovanje, motiviranost, reševanje problemov.

ODRASLI V DOBI VSEŽIVLJENJSKEGA IZOBRAŽEVANJA

46. Naštete nekaj značilnosti odraslih, ki se izobražujejo.

Zadovoljni so s svojim življenjem, svet je svet akcije, informacije sprejema selektivno, uči se za sedanjost zaradi potreb, reševanja problemov. Odrasli, ki se izobražujejo že imajo nekaj izkušenj in prakse, ne zaznavajo sveta črno-belo, iščejo mavrico rešitev-izkušnje, odrasli je bolj umeščen v kulturo, pri reševanju problemov se dotakne večjega števila ljudi, zaveda se da čas odteka.

47. Katere so težave pri opredeljevanju pojma odraslosti?

Kdaj lahko štejemo določeno osebo za odraslo?, Pojem si lahko razlagamo zelo različno, avtorji postavljajo različne kriterije za to kdo sodi v IO in kdo ne. Nekateri menijo da naj bi se po zakonu polnoletne osebe obravnavale kot odrasle tudi v procesu IO, drugi poskušajo opredeliti pojem odraslega na podlagi fiziološke starosti, spolne zrelosti, fizične, mentalne, emocionalne ter socialne zrelosti. Andrilovič razlikuje 4 vrste zrelosti- biološka (zrelost čl.

Organov), psihološka (sprejme odgovornost zase in za druge), socialna (sprejme nove socialne vloge, komunikacija, interakcija z drugimi), poklicna (zmožnost za pravilno izbiro poklica). Podobno delitev imajo tudi Hrnjica in Ogrizović.

48. Primerjalno razčlenite različne opredelitve.

Wroczinski, Knowles, Ogrizević, Leko, Savičević opredelijo odraslega iz več vidikov- starostna meja z polnoletnostjo, na podlagi fiziološke, spolne zrelosti, emocionalne, socialne zrelosti; za odraslega bi tako imeli tistega ki doseže svojo osebnostno zrelost, ker pa to ni pri vseh enako se pojavi problem-človek se vse življenje spreminja in vsako starostno obdobje ima več kriterijev zrelosti. Kar je normalno pri 22 ni nujno tudi pri 55 letih. Osebnostna zrelost se spreminja tudi z spreminjanjem socialnih vlog ljudi. Hiter razvoj okolja in družbe zahtevata neprestano osebnostno spreminjanje. Hrnjica deli osebnostno zrelost na emocionalno (emocionalna stabilnost, oblikovana zavest, neodvisnost in samostojnost, sposobnost vzpostavljanja globljih emocionalnih vez, dobra seksualna in delovna prilagojenost), socialno in mentalno zrelost (intelekt). Pravi, da odraslost ni stanje doseženo pri določenem letu ampak proces v katerem človek aktivira svoj potencial za reševanje problemov, na katere naleti v življenju. Ogrizović govori o pojmu relativne zrelosti osebnosti in opozarja na kvalitativne razlike med učenjem otrok in odraslih (prvim je to primarna drugim sek. Dejavnost,delo je prvo)

49. Kdo so odrasli-andragoška definicija?

Katerakoli osebo, ki je prekinila redno šolanje in prevzela nove druž. Vloge, poleg tega pa se še od časa do časa izobrazuje ali pa neprekinjeno izobrazuje, obravnavamo kot odraslega v vzgojnoizobraževalnem procesu-ni nujno da je to socialno,emocionalno ali mentalno zrel človek-ker bomo po potrebi še vedno vplivali na razvoj enega ali drugega. (A.Krajnc)

50. Katere sposobnosti odraslega so pomembne za izobraževanje?

Mentalne, senzorične, intelektualne, emocionalne. Odrasli navadno dvomijo v lastne sposobnosti, imajo nizko samopodobo o sebi, IO je najbolj pod vplivom emocionalnih faktorjev (bojijo se neuspeha).

51. Motivacija odraslega za izobraževanje: kateri dejavniki spodbujajo in kateri ovirajo odrasle pri izobraževanju?

Odrasle spodbuja I to,da bodo imeli po končani formalni I boljše, kakovostnejše življenje; beg iz položaja, vedenje o kulturi, osebni cilj, skupnostni cilj, verski cilj, pridobivanje znanja, izpolnjevanje dolžnosti; Motivi so različni in med seboj povezani ter soodvisni. Se razlikujejo po starostnih obdobjih. Dejavniki, ki ovirajo odrasle pri IO so: institucijski (ni izobraž. Ustanove), situacijski (čas, oddaljenost, družina, stroški) in dispozicijski (nizka samopodoba).

52. Nekatere ovire so: družbeni razred/ sloj, spol, starost, geografska lokacija, invalidnost, družinske razmere... Poiščite v svojem okolju primere. Kdo in kaj lahko pomaga premostiti ovire?

Sofinanciranje, boljša, fekventnejša prometna povezanost, invalidna društva, donacije, več programov... Ovire lahko premostimo tako, da ponudimo več programov bližje in cenejše

uporabnikom (sofinanciranje). Ponudniki programov morajo prilagoditi urnike, poskrbeti za varstvo otrok..

53. Katere kriterije upošteva prof. Krajnčeva pri opredelitvi odraslega?

Andragoške:Katerakoli osebo, ki je prekinila redno šolanje in prevzela nove druž. Vloge, poleg tega pa se še od časa do časa izobražuje ali pa neprekinjeno izobražuje, obravnavamo kot odraslega v vzgojnoizobraževalnem procesu

54. Kako opredeli vlogo izkušenj odraslega pri izobraževanju?

Izkušnje so pomemben dejavnik uspešnega učenja, Bogatenje izkušenj z novim znanjem in nenehna osebna rast pomembno vplivata na posameznikovo podobo o sebi in občutku uspešnosti. Odrasli, ki se izobražujejo imajo več izkušenj in so zato navadno uspešnejši pri izobraževanju in učenju (delovne in življenjske izkušnje).

55. Kako upoštevano izkušnje? Kako se ločijo homogene in heterogene izkušnje glede na izobraževanje?

Homogene izkušnje so tiste, kadar so si ljudje že prej pridobivali izkušnje na istem področju, kjer nadaljujejo z I (prejšnje izk. Je možno povezati neposredno s pridobivanjem nove izobrazbe), Heterogene izkušnje: ko so izkušnje od drugega področja dela, od tega, kar se sedaj izobražujejo; nanje se ne moremo veliko zanesti.

56. Ali je potrebno ugotavljati predznanje? Zakaj?

Da, sa ugotovimo kolikokšno je predznanje, kje so žibke točke, kaj se še moramo naučiti da bi lahko normalno delali na izbranem področju IP, in da interes v skupini zaradi nezahtevnosti ali prezahtevnosti znanja ne upade.

57. Kako ugotavljati predznanje?

Z različnimi anketami, testi in vprašalniki (tehnike in navade odraslih)

58. Od česa je odvisno učinkovito učenje odraslega?

Od okolja v katerem živi, od podpore družine, od družinskih problemov, motivacije, samopodobe, sposobnosti, emocionalnih elementov.

59. T. im. »core-worker« je stalno zaposlen , za njegovo izobraževanje (načrtovanje kariere, učne pogodbe...) skrbijo razne službe v podjetju. T. im. »flex-worker« je zaposlen le občasno, sam je odgovoren za svoj poklicni razvoj. Kaj se mu lahko zgodi? S katerimi ovirami se lahko sreča?

Da ne najde ustreznega programa za svoje I, nenaklonjenost okolja, institucijske, dispozicijske in situacijske ovire.

60. Ste vodja izobraževalnega centra v podjetju. Za gospoda Kovača ste skrbno načrtovali izobraževanje, finansirali ste mu specifična usposabljanja v tujini. Po zaključku izobraževanja

prekine delovno razmerje in odide h konkurenci. Kaj lahko storite, da se ne bo vaše vlaganje v izobraževanje kadrov prelilo v konkurenčna podjetja? Kaj se dogaja v praksi?

Podpisati konkurenčno klavzulo.

PROGRAMIRANJE

61. Andragoški cikel kot strukturna shema izobraževanja odraslih: kako se razlikuje od drugih načinov programiranja?

AC poleg kurikularnih teorij (cilj, metoda, evalvacija) zajema tudi raziskovanje potreb. AC je sistem postopkov s katerimi se uresničujejo cilj izobraževanja odraslih.

62. Faze: opišite značilnosti:

ugotavljanje potreb, programiranje, planiranje, realizacija, evalvacija

63. Ugotavljanje izobraževalnih potreb kot specifičnost izobraževanja odraslih

prva faza programa, posameznikove potrebe, potrebe skupnosti, potrebe organizacije, potrebe moramo ugotavljati večplastno, zadostiti je treba potrebam posameznika in družbe.

64. Planiranje in programiranje

pripraviti izhodišča, prioritete, cilj programa, načrtovati izvedbo, evalvacijo, obliko, potrebe po kadru, marketing in financiranje; Pregledati možnosti za izobraževanje, pregled organizacij in drugih institucij, ki izvajajo IO, terminski načrt izpeljave programa, finančni načrt izpeljave. Programiranje zahteva usposobljene programerje in izvajalce. Poznamo predmetno (vsebinska iz znanstvenih disciplin) in integracijsko programiranje (neformalno I).

65. Realizacija in evalvacija

Realizacija pomeni izpeljava I procesa. Kako to vse poteka je odvisno od prejšnje odločitve in priprave programa. Učenje lahko poteka posredno z učiteljem ali neposredno (brez)

Evalvacija je zadnja faza AC, nam pove kako dosegamo in uresničujemo I cilje, ki smo jih postavili. Ali smo dosegli zastavljene cilje in da ugotovimo kaj še moramo izboljšati.-cilj Začetna evalvacija je izdelava eval. načrta, kaj bomo evalvirali, kdo bo ev. Kako in čemu, kdaj bomo evalvirali, ali bomo ocenjevali makro ali mikro nivo.

66. Zakaj je pomembna evalvacija? Kako jo izvajamo? Kateri dve paradigmi se prepletata?

Da ocenimo, kako smo usposobili ljudi in kaj je še treba izboljšati; Paradigmi: pozitivistična (kvalitativne metode, opazovanje, temelji na razmišljanju, stvarnost je konstrukt, predmet evalvacije se nenehno spreminja zato ga opisujemo in zapisujemo. Pozitivistična temelji na merjenju kvantitativne metode, prepričanje, da je resnica objektivna. Obe sta med seboj povezani

67. Kakšne implikacije prinaša koncept "učee se družbe" za poučevanje in učenje odraslih?

Učeca se družba sili k temu, da se moramo nenehno izobraževati, razvoj sili k nenehnem učenju

68. Kdo so izvajalci izobraževanja odraslih?

To so mentorji, učitelji, prostovoljci, programerji, direktorji, supervizorji.

69. Nimajo vsi izobraževalni programi enako hitrih in enako vidnih učinkov. Katere kriterije boste upoštevali pri izboru programov?

Starost, izkušnje, cilji, motiviranost, pogoji za izvedbo programa

71. Kako boste razdelili stroške med podjetjem in udeležencem ?

50:50

PODROČJA IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH

72. Kako in zakaj so se področja IO spreminjala?

Zaradi napredka družbe, razvoj informacijske tehnologije, rabijo visoko usposobljeno silo.

73. Katerih 9 področij razčlenjuje Lengrand?

Komunikacija, telo, čas, prostor, umetnost, državljan, etična vprašanja, tehnologija, znanost.

74. Katere kompetence pričakujejo v 90-letih in katere izpostavi Memorandum o VŽU 2001?

V 90 pričakujemo: delo, metodološke socialne, vrednostne, učne kompetence. MemoVŽU: inform. Tehnologija, tuji jeziki, tehnološka kultura, podjetništvo, socialne spretnosti

75. Katere so temeljne vsebine in kako se razlikujejo glede na dva osnovna poudarka: profesionalnost (knowledge workers) in individualnost (IO za ostale vloge v življenju)?

76. Razvoj koncepta pismenosti

Pismenost je povezana z stopnjo I in stopnjo revščine, splošna pismenost, kompetenca, akumulacija znanja, birokratske družbe, soc. spremembe.

77. Izobraževanje za delo

- o Izobrazbena struktura zaposlenih in potrebe po izobr., ki izhajajo iz dela

P.Cross je uotovila, da čimvišjo izob. Ima posameznik, tem bolj je dovzeten za nadaljno I.

- o Primeri: IO v Franciji, Nemčiji, Irski

Vse izkušnje je treba izkoristiti, vsak nepredviden dogodek ni napaka ampak priložnost, da se delavec nauči nekaj novega

78. Izobraževanje človeka kot:

- Bitja, ki komunicira
- Telesnega bitja/ telo kot objekt pedagogike
- Izobraževanje odraslih za aktivno državljanstvo
- IO v povezavi s časom in prostorom
- IO v povezavi z umetnostjo

79. Vloga državljana in vloga potrošnika sta se zamenjali na tak način, da se je druga okrepila. Kaj to pomeni za izobraževanje odraslih?

80. Kakšno je razmerje med izobraževanjem za aktivno državljanstvo in zviševanje zaposljivosti v Memorandumu o vseživljenjskem učenju?

81. Kako razvijati kompetence za delo?

Kvalitetno informiranje, prilagajati posameznika, omogočiti dostop do znanja, dvigniti raven vključevanja v IO

82. Nemški profesor Ekkehard Nuisl , direktor inštituta za izobraževanje odraslih v Frankfurtu (www.die-frankfurt.de) in vodja katedre za IO na Marburh univerzi meni, da so bistveni elementi vzgojnoizobraževalnega dela v sodobnem času:

Vzgajati in izobraževati za vrednote in uveljavljati vrednote,

vzgoja in izobraževanje o politiki,

negovanje in spodbujanje zavesti o lastni kulturi in tradiciji.

Razmislite, zakaj bi bili ravno ti trije sklopi temeljni elementi vzgoje in izobraževanja. Katere sklope bi vi postavili kot temelje za vzgojo in izobraževanje?

83. Kakšne programe bi glede na to ponudili odraslim?

Vprašanja za razmislek

OZVALD (1873-1946)

84. Kako opiše lik izobraženega človeka?

LIČ naj bi oblikovala struktura duha, ki mu daje samostojno misliti in ocenjevati svet in življenje. Izobražen je samo tisti, ki se je usposobil za samostojno izvrševanje tega ali onega posla, bodisi z glavo ali z roko, in ki od tod stoji v zvezi z celotnim življenjem, z življenjem celotnih kulturnih skupnosti. Tudi 'sajasto čelo ali pa žuljava roka nista ovira za pravo izobrazbo.

85. Ali je »samo šolanje, ki ga je bil ta ali oni deležen« pravi pokazatelj izobraženosti?

Meni da to še ni zadostna izkaznica I ampak po njegovem le plahta za pokrivanje hude revščine.

86. Vstopanje v kulturo enači z vzgojo. Zakaj?

Ker kulturo enači z vzgojo in I ter vzgojo in I doživlja kot sopomenko kulture, Ozvald konceptualno daleč presega svoj čas, razsežnosti tedaj uveljavljenih smeri pedagogike; vladajoča katoliška ped., ped. Social. Demokracije in učiteljske ali šolske pedagogike.

87. Opišite in razčlenite pomen sintagme »drevo učenja«.

Je risba, zaščitni znak Tedna vseživljenjskega učenja, nastala po Osvaldovi prisposobi. Opis drevesa: kulturni razvoj, ki ga je človek v normalnih razmerah prehodil je podoben rastočemu drevesu, to je organska celota, ki se neprestano razvija in se ločuje na tri samostojne dele: korenine, ki predstavljajo osnovno I, deblo, ki predstavlja poklicno ali strokovno I in krošnjo, ki predstavlja splošno izobrazbo. (najvišjo in najredkejšo).

88. Ozvald je menil, da vzgaja celotna kultura in ne samo šola (posebne institucije). Ali lahko iz tega zornega kota razumemo njegovo sklicevanje na literarna dela? Nekateri univerzitetni programi študija pedagogike (npr. v Rimu, Neaplju) imajo kot predmet literarno zgodovino ali pa sodobno literaturo, ponekod imajo kot izbirni predmet zgodovino srednjega veka ali pa zgodovino renesanse... Kako bi to pojasnili?

Njegovo sklicevanje na literarna dela?

89. Opišite Ozvaldovo razmišljanje o izobraževanju in vzgoji tekom celega življenja in ga primerjajte z njegovimi sodobniki, npr. Lindemanom v ZDA (1885-1953) in Yeaxleejem v VB (1883-1967).

KO se je zavzemal za VŽU na naših tleh, Je pionir zamisli o VŽU. Označen je za teoretičnega kulturnega pedagoga, se primerja z sodobniki. **E.Lindeman**: postavil temelje filozofije IO,

deloval je v ZDA, IO označil kot proces, pripravo na poznejše I, zagovarja potrebo po zagotavljanju enakopravnega dostopa do učnih možnosti za vseljude in da naj bi se odrasli nenehno udeleževali druž.gibanj in tako spreminjali druž. Red. Meni da učenčeva izkušnja šteje enako kot učiteljevo zanje, po njegovem se IO začne tam, kjer se neha poklicno I.

Basil Yeaxlee je začetnik VŽU v Angliji, njegova ideologija temelji na integraciji učenja in življenja, napisal Lifelong education, I v šoli je doživil kot začetek procesa, pripravo na IO, meni da je svet izgubil občutek za duhovne vrednote, zanimal ga je razvoj posameznika, poklicno in splošno I je označeval kot različna komplementarna pojma, eno nikakor ni več vredno kot drugo. Zavzema se za praktično noto učenja in zagovarja intelektualno plat, zagovarja stališče, da nadaljni razvoj ne bo odpravil potrebe po IO temveč nasprotno, večji in hitrejši ko bo človeški razvoj, večje bodo potrebe po VŽU. **Karel Ozvald** je definiral lik I človeka, meni da šolanje ni zadostna izobrazba in da se je treba I celo življenje, I je tisti, ki je sposoben samostojno izvršiti določene posle, vsi bi morali poznati zakone, po katerih poteka duhovna rast, presega razsežnosti tedaj uveljavljenih norm pedagogike, vzgojni in pedagoški praksi daje veljavo vse do konca človekovega življenja, postavi trdne temelje andragogiki, priznava pomembno vlogo pri oblikovanju ciljev vzgoje in pri org. vprašanjih pouka in vzgoje. Njegova spoznanja so naletela na plodna tla pri IO. Iznajde 'drevo učenja'. Vsi trije avtorji imajo mnogo skupnega-priznavanje duhovnega vidika učenja, zavzemanje za deprivilirane sloje ljudi.

90. Ali lahko Ozvalda označimo za vizionarja?

Da. Bil je pred svojim časom, njegove tedanje poglede lahko brez problema umestimo v sedanji čas.

91. Kaj Ozvald meni o individualistični kulturi in prevladi razuma?

92. Komentirajte:

Vzgoja zajema »realnost, ko se človek oblikuje – kjerkoli, od kogarkoli, v katerikoli življenjski dobi, lahko da tudi ne zavestno ali pa ne po načrtu.«